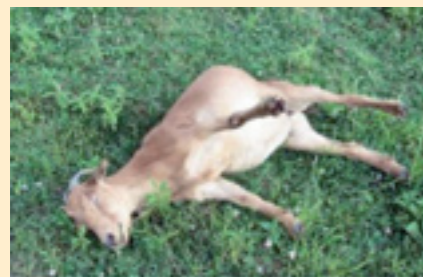

HyperKORT Dirk Criel bespreekt op eigen wijze onderwerpen over zoogdieren.

Geiten vallen voor wolven

Nu de grote roofdieren stilaan onze Europese contreien herbevolken, is een goede beveiliging van schaapskudden noodzakelijk geworden. Daarvoor kunnen speciale

hondenrassen worden ingezet (1), maar ook andere huisdierrassen zijn hiervoor geschikt (2). Vooral ezels maar ook lama's blijken goede waakdieren te zijn (3). Ze alarmeren niet alleen de kudde maar gaan ook in de verdediging. De veruit meest originele beschermingsmethode staat evenwel op naam van de myotonische geiten (4, 5). Myotonie is een erfelijke spierziekte die ook bij honden, katten en pony's voorkomt (6). Ze zorgt voor een ongecontroleerde spierspanning die zich manifesteert wanneer de dieren schrikken of zich opwinden (7). De kostprijs van deze geiten ligt behoorlijk lager dan die van een schaaap. Daarom worden enkele van deze geiten aan de schaapskudde toegevoegd. Een kudde die door een wolf, beer of lynx wordt aangevallen, wordt opgeschrikt waarna de kudde het op een lopen zet. De myotonische geiten reageren op de paniekaanval door om te vallen. De rover kiest voor de gemakkelijkste prooi: de stokstijve geit. Dit geeft de schapen de tijd om te ontsnappen. Voor de herder weegt het verlies van een geit niet op tegen het verlies van een schaaap.

- ① www.canids.org/occasionalpapers/livestockguardingdog.pdf
- ② [can-protect-the-flock](http://www.probioticsmart.com/blog/who-

</div>
<div data-bbox=)

③ [http://www1.agric.gov.ab.ca/\\$department/deptdocs.nsf/all/agdex9396!OpenDocument&Click=](http://www1.agric.gov.ab.ca/$department/deptdocs.nsf/all/agdex9396!OpenDocument&Click=)

④ www.youtube.com/watch?v=we9_CdNPuJg

⑤ http://video.nationalgeographic.com/video/animals/mammals-animals/cattle-sheep-and-goats/goat_fainting/

⑥ www.youtube.com/watch?v=9CC_9aFuEkA&feature=player_embedded#!

⑦ <http://science.howstuffworks.com/environmental/life/zoology/mammals/fainting-goat2.htm>

Zeezoogdierennieuws

Zeezoogdieren zien is niet langer aan de uitverkorenen voorbehouden, maar behoort nu tot (bijna) iedereen's mogelijkheden. Je hoeft enkel te weten waar en bij wie je voor een walvistrup terecht kan. Zeezoogdieren kan je ook bij ons te zien krijgen en bijwilt zelfs vanaf de wal. Wil je op de hoogte blijven van de soorten die zich dag aan dag voor onze kust aanbieden dan kan je in België terecht bij Natuurpunt

Antwerpen-Noord (1) en in Nederland bij de stichting Rugvin (2). Op beide websites vind je ook nieuwtjes van wat er zoal gebeurt op het vlak van bescherming en onderzoek.

- ① www.zeezoogdieren.org/
- ② <http://rugvin.nl/>

Niets is veilig voor de vos

Het is toch godgeklagd met al die vossen. Ze roven tegenwoordig niet alleen de kippen en konijnen uit onze tuin maar gaan er nu ook met de ballen van onze petanque - "jeu de boules" voor de Nederlanders - vandoor.

www.youtube.com/watch?feature=player_embedded&v=YB3RlZrjuns

Vleermuizen luistervinken parende vliegen

Seks kan gevaarlijk zijn. Tijdens het paren stellen zowel mens als dier zich kwetsbaar op. Doordat we ons op de geneugten des levens concentreren, verslapt onze aandacht en kunnen de burenen meegenieten. Met vliegen is het niet anders. Duitse onderzoekers vroegen zich af waarom franjestaarten opvallend veel vliegen eten en hoe ze het klaarspelen die in de duisternis op te sporen. 's Nachts houden veel vliegen zich nochtans stil op vegetatie, muren of plafonds. Ze zijn dan moeilijk door vleermuizen op te sporen; ook niet met hun verfijnde echolocatie. De echo die de kleine vliegen weerkaatsen is te zwak om als prooi te worden gedetecteerd; zeker wanneer ze zich op een vaste ondergrond bevinden. Zelfs wanneer ze zich bewegen, worden ze zelden door de vleermuizen ontdekt. De situatie verandert echter wanneer de vliegen aan het paren gaan - een van hun favoriete bezigheden trouwens. Ze worden evenwel niet ontdekt door het feit dat twee wippende vliegen een sterkere weerkaatsing of beweging veroorzaken. Ze verraden zich doordat het mannetje tijdens de paring met zijn vleugels een reeks klikjes maakt. Deze worden door de franjestaarten gehoord en leveren hen vaak een dubbele maaltijd op.

[www.cell.com/current-biology/abstract/S0960-9822\(12\)00706-3](http://www.cell.com/current-biology/abstract/S0960-9822(12)00706-3)

Kleine windturbines halveren vleermuispopulaties

We weten ondertussen dat milieuvriendelijke energie zijn tol vraagt. Er liepen en lopen nog steeds tal van onderzoeken die de effecten van windturbines op vleermuizen en vogels meten en naar gepaste oplossingen zoeken. Uit één van de vele studies komt naar voor dat kleine windturbines voor huis-, tuin en keukengebruik wel eens het slachtofferaantal zou kunnen opdrijven en veel jachtgebieden ongeschikt maakt. Brits onderzoek op een twintigtal locaties toonde meer dan een halvering van de vleermuisactiviteit op plaatsen met kleine windturbines. Vogels daarentegen werden minder getroffen. De studie beveelt aan dat kleine windturbines op minstens 20 meter afstand van mogelijke vleermuishabitats blijven.

www.plosone.org/article/info%3Adoi%2F10.1371%2Fjournal.pone.0041177

Walvisreservaten bezoeken op Google Earth

Natuurreservaten zijn er niet alleen voor landzoogdieren maar evenzeer voor zeezoogdieren. Het programma Google Earth helpt een handje om deze bijzondere plekken te situeren en er virtueel op verkenning te gaan. Daarvoor ontwikkelde de Whale and Dolphin Conservation Society (WDOS) een kaartlaag die je op hun site kan ophalen en vervolgens in het programma inladen. De kaart bevat 12 zee-reservaten. Van elk reservaat geven pop-up-kaarten een beknopte beschrijving van het gebied en zijn walvis- en dolfijnsoorten, samen met enkele foto's en - in enkele gevallen - videoclips. www.wdcs.org/protect/critical_habitat/google_tour.php

Doden tellen

Tja, het zijn moderne tijden. We kunnen dan ook in Zoogdier niet voorbij aan de moderne applicaties die ons onderzoek-

kersleventje vergemakkelijken. Het is al een tijdje mogelijk om via Waarnemin-

gen.be (1) en Waarneming.nl (2) verkeerslactoffers te registreren en bij te houden. Dit kan tegenwoordig ook met een mobiel toestel aan de hand van een speciale module (zie → Handleiding). Maar ook elders wordt aan de doden gedacht. Onafhankelijk van elkaar ontwikkelden de California State University de 'Splatter Spotter-app' voor de iPhone (3) en Australiër Joseph Henry de 'Road-kill Recorder-app' voor Android (4). Hiermee kunnen op het mobieltje alle gegevens over verkeerslactoffers worden verzameld. De gegevens zijn exporteerbaar en daardoor ook bruikbaar in andere digitale toepassingen.

- ① http://waarnemingen.be/wn_vs.php
- ② http://waarneming.nl/vs_lijst_species.php
- ③ <http://roadkill.csuci.edu/>
- ④ <https://play.google.com/store/apps/details?id=gcotf.RKP>

Het zijn de Europeanen geweest

Al meermaals werd in Zoogdier bericht over de massale sterfte onder vleermuizen in winterverblijfplaatsen in het noordoosten van de Verenigde Staten. Als mogelijke oorzaak van deze sterfte wordt het 'White Nose Syndrome' genoemd. Dit is een schimmelinfectie waarbij rond de neus evenals op de oren, armen en vlieghuid een witte schimmel groeit. Ook bij ons zijn infectiegevallen bekend, al blijkt de ziekte hier niet te woekeren. Doordat massale sterfte in Europa uitblijft, wordt vermoed dat de ziekte vanuit Europa werd ingevoerd - waarschijnlijk door (natuur)toeristen. 't Moet weer lukken dat wij het geweest zijn.

Smartphone wordt batdetector

Met een goede batdetector raak je als geïnteresseerde vleermuisonderzoeker al een heel

eind, maar veel vleermuissoorten kunnen hiermee niet worden gedetermineerd. Voor een precieze(re) soortbepaling is een geluidsoptname en -analyse noodzakelijk. Dit vergt gespecialiseerde apparatuur. Maar ook dan blijft ervaring een noodzaak. Met deze wetenschap voor ogen hebben The Zoological Society of London en de Bat Conservation Trust gezocht naar een systeem om geluidsdeterminatie te vergemakkelijken (1). Een app voor Android- en iPhone-toestellen (2,3) maakt het mogelijk de echogeluiden van voorbijvliegende vleermuizen op te nemen en te verzenden naar het Indicator Bats Program (4). Daar wordt het vergeleken met een reeks geluidsoptnames van vleermuizen die in een databank zijn opgeslagen en wordt een mogelijke soort voorgesteld. Momenteel is nog de aansluiting van een ultrasoonmicrofoon noodzakelijk (5) maar er wordt gewerkt aan een oplossing die een opname met een mobiele telefoon mogelijk maakt. Je kan de evolutie van het programma volgen via Facebook (6) en Twitter (7).

- ① www.ibats.org.uk
- ② <https://play.google.com/store/apps/details?id=com.bats.app&hl=nl>
- ③ <http://itunes.apple.com/be/app/ibats/id426795283?mt=8>
- ④ <https://sites.google.com/site/ibatsresources/getting-started>

- ⑤ www.nhbs.com/smartphone_audio_cable_iphone_ipod_ipad_android_for_tefno_182148.html
 - ⑥ www.facebook.com/iBatsProgram
 - ⑦ <http://twitter.com/iBatsProgram>
- www.pnas.org/content/early/2012/04/03/1200374109.abstract